

AB-MEMO

Aan : Algemeen Bestuur OD NHN
Datum vergadering : 13-09-2023
Auteur : Diana van der Kolk
Onderwerp : Visitatie en Zelfevaluatie 2023
Agendapunt : 2.2
Bijlage(n) : 2
Portefeuille : L.Hj. Voskuil (portefeuille bestuurlijk en werkgeverschap)

Gevraagd van het AB

Op 16 en 17 mei 2023 is de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord bezocht door de visitatiecommissie van ODNL. Tijdens deze visitatie zijn ambtenaren en bestuursleden van de ODNHN bevroegd. Daarnaast is een ambtelijke selectie van de deelnemers bevroegd. Alhoewel de ODNHN op regelmatige basis meewerkt aan visitaties en deze ook zelf uitvoert, betrof deze visitatie een visitatie in het kader van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-Stelsel.

Als voorbereiding op deze visitatie heeft de ODNHN een uitgebreide zelfevaluatie-vragenlijst mogen ontvangen en deze is uitgewerkt in de tevens toegevoegde zelfevaluatie.

Als bijlagen ontvangt u dus zowel het visitatierapport als de daaraan voorafgaande zelfevaluatie.

Het dagelijks bestuur beveelt beide rapporten van hart aan. Daarnaast wil het dagelijks bestuur alle betrokkenen graag bedanken voor alle inzet, binnen en buiten de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Doel van de memo

Het doel van deze Memo is zowel bestuursleden, als ambtenaren te informeren omtrent de sterke punten en aanbevelingen zoals weergegeven in het visitatierapport zoals de ODNHN kort voor de zomer heeft ontvangen.

De Omgevingsdienst Noord-Holland heeft de sterke punten en aanbevelingen in dank aanvaard en zal deze inzetten bij de toekomstige ontwikkelingen, en vormt een deel van de basis voor een transitieplan.

Aanleiding

Naar aanleiding van het rapport van Van Aartsen, zoals gepubliceerd op 4 maart 2021, is in de zomer van 2022 het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel gestart. Een onderdeel van dit programma betreft de visitatie van alle omgevingsdiensten. Bijgevoegde rapporten: de zelfevaluatie en het visitatierapport, zijn de resultaten van deze visitatie zoals heeft plaatsgevonden op 16 en 17 mei 2023.

Inhoud

Het dagelijks bestuur biedt u via deze weg beide rapporten aan en ziet in het visitatierapport erkenning van de zelfevaluatie zoals in de voorbereidende fase met de visitatiecommissie is gedeeld.

De complimenten worden ter harte genomen en de zeven aanbevelingen worden waar mogelijk meegenomen in het plan van aanpak dat opgesteld moet gaan worden naar aanleiding van het

'toetsingskader Robuustheidscriteria' dat voor 1 april 2024 met de staatsecretaris van het ministerie infrastructuur en Waterschap gedeeld dient te gaan worden. Hierover leest u meer in de bij de agenda van deze vergadering gevoegde brief van de staatssecretaris van het ministerie I&W. In hoeverre de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord voldoet aan de Robuustheidscriteria wordt u rond 1 oktober 2023 op de hoogte gesteld. Momenteel is het toetsingskader intern in behandeling. De aanbevelingen voortkomend uit de visitatie die niet aan de orde komen in het plan van aanpak/transitieplan 'robuuste omgevingsdiensten' worden separaat opgepakt.

De visitatiecommissie ziet de volgende sterke punten:

- **Bevlogenheid medewerkers.**

Medewerkers van OD NHN zijn actief betrokken bij de huidige en toekomstige vragen in de fysieke leefomgeving, opereren collegiaal, voelen zich verantwoordelijk voor hun taakuitvoering en worden door opdrachtgevers (provincie en 16 gemeenten) gewaardeerd om hun vakinhoudelijke deskundigheid en hands-on-mentaliteit. Tegelijkertijd worden de grenzen zichtbaar (werkdruk) en moet steeds scherper worden geprioriteerd.

- **Goede score op opgedragen uitvoerende taken.**

Ambtelijke opdrachtgevers zijn vakinhoudelijk positief over OD NHN. De dienst scoort goed op de kritische prestatie-indicatoren voor de uitvoerende taken.

- **Bouwt aan een stevig fundament voor de organisatie.**

OD NHN, in 2013 opgericht, beseft dat een stevig fundament voor de organisatie nodig is om de komende jaren bij te blijven dragen aan een gezonde fysieke leefomgeving. Momenteel wordt hard gewerkt aan een betere efficiency en doelmatigheid van de bedrijfsvoering. Ondanks beperkte middelen en personele capaciteit boekt men stapsgewijs progressie, waarbij het stroomlijnen van processen en verbetering van informatiesystemen prioriteit hebben.

De visitatiecommissie doet de volgende aanbevelingen:

- **Werk aan breed bestuurlijk draagvlak en support.**

Zorgvuldige uitvoering van de taakstelling met soms beperkte middelen, toenemende maatschappelijke druk en complexere vraagstukken in de fysieke leefomgeving vragen een OD die daarvoor is toegerust, een proactieve rol inneemt in het krachtenveld en zich verzekerd weet van daadkrachtig eigenaarschap en steun van het bestuur (AB en DB). Een bestuur dat OD NHN stevig positioneert binnen de fysieke regionale leefomgeving. Het samenspel tussen het bestuur en de leiding van OD NHN vraagt om meer focus en commitment op de maatschappelijke opdracht van vandaag en morgen. Het dagelijks bestuur kan hierin samen met OD NHN een stevigere positie innemen binnen het algemeen bestuur om de bestuurlijke relaties te versterken. OD NHN zet belangrijke stappen! Echter, als daadkrachtige steun, middelen en personele capaciteit en achterblijven, loopt OD NHN het risico onvoldoende snelheid te ontwikkelen om haar organisatie veerkrachtig te maken voor de toekomst.

- **Neem een meer proactieve houding aan.**

Ketenpartners, ambtelijk opdrachtgevers en dagelijks bestuur geven aan dat het tijd is dat OD NHN vaker het initiatief neemt in maatschappelijke regionale vraagstukken op het gebied van natuur, milieu, water, haar expertise verzilvert en zich meer profileert. Ze geven aan OD NHN daarin te willen steunen en beogen wederzijds een sterkere samenwerking.

Voor de leiding van OD NHN een kans om meer 'aan de voorkant' te investeren in de relaties met bestuurders, wethouders, gemeenteraden, ambtelijke opdrachtgevers en ketenpartners en zich te richten op de gemeenschappelijke ambities voor de fysieke leefomgeving.

- **Werk verder aan een efficiënte en doelmatige werkorganisatie.**

Wil OD NHN haar (strategische) positie in de fysieke leefomgeving versterken en de groei managen, dan vraagt dat ook een meer efficiënte en doelmatige werkorganisatie. En een organisatie die de mate van efficiency en effectiviteit toetst. OD NHN is haar 'achterstand' aan het inhalen door het op orde brengen van haar bedrijfsvoering, het stroomlijnen van werkprocessen, het professionaliseren van haar medewerkers en het verbeteren van de informatiehuishouding (koppelen van informatiesystemen), rijkere (bestuurlijke) rapportages en datakwaliteit. De in gang

gezette ontwikkeling vraagt om versterking in professionele capaciteit, datamanagement (werving van professionals 2.0) en middelen om de ontwikkeling te kunnen versnellen.

• **Stuur actiever op complexe (langdurige) projecten.**

Naast het taak- en uitvoeringsgericht werken, neemt het aantal complexe projecten toe (samenhang tussen natuur, milieu, water, langdurige zaken in samenwerking met strafketen, en projecten met vele ketenpartners). Dat vraagt aandacht voor selectiecriteria, projectmatige sturing, projectleiderschap, regie en sturing en evaluatie van leerpunten.

• **Breng de data-kwaliteit op peil**

Alle belanghebbenden willen beschikken over kwalitatief goede, betrouwbare data voor het opstellen van risicoanalyses, het monitoren en controleren van de uitvoeringsprogramma's en om (bestuurlijke) verantwoording af te leggen. OD NHN dient een stevige slag te maken om de data-kwaliteit en data-analyse op een hoger niveau te brengen.

• **Bevorder de financiële transparantie en duidelijkheid.**

De financiering van OD NHN is op basis van lumpsumfinanciering. Gezien de oorsprong is nog niet gekozen om de basis- en plustaken financieel te ontvlechten. Het resulteert in een (te) ingewikkelde manier van begroten, sturen en verantwoorden naar het oordeel van de visitatiecommissie. Sturing en verantwoording vragen om duidelijkheid en transparantie in de financieringsstructuur, om meer vertrouwen en draagvlak bij deelnemers te krijgen. Tegelijkertijd kunnen de (bestuurlijke) rapportages verbeterd worden door betere onderbouwing met verklarende analyses, die naast informatie over de voortgang en ontwikkeling van taken, projecten en bestedingen ook zicht geven op de effecten.

• **Sluit verbeteracties aan op de transities waarin de organisatie zich bevindt.**

De visitatiecommissie heeft op basis van de visitatie het beeld dat OD NHN zich als organisatie momenteel in een drietal transities bevindt, te weten:

1. Een maatschappelijke transitie door ontwikkelingen op het gebied van energie, duurzaam, circulair en landbouw, waarbij er voor OD NHN een kans ligt om een meer proactieve positie in te nemen in het regionale netwerk. Deelnemers en partners kunnen OD NHN daarin ondersteunen door OD NHN meer in positie te brengen als betekenisvolle partner.
2. Een transitie van uitvoeringsorganisatie naar strategische partner, waarbij complexe vraagstukken over milieu, natuur, water ook vragen dat het strategisch partnerschap een sterkere invulling krijgt binnen de organisatie, opdat de eerste transitie ook waargemaakt wordt. Dat vraagt ook meer "denken van buiten naar binnen", relatiemanagement en structurele vormen van overleg met keten- en samenwerkingspartners.
3. Een transitie om te komen tot een verdere professionalisering van de bedrijfsvoering, die noodzakelijk is om de vorige transities te faciliteren. Hierbij valt te denken aan verbeteren van informatiehuishouding (IT-systemen en datakwaliteit), strategische HR-beleid, financiële huishouding en kwalitatieve betere onderbouwde rapportages voor deelnemers en ketenpartners.

Zorg dat de verbeteracties naar aanleiding van de visitatie goed worden aangesloten op deze transities.

Bijlage(n)

- Visitatierapport Omgevingsdienst Noord-Holland Noord 16 en 17 mei, ODNL, 19 juni 2023
- Zelfevaluatie – voorbereiding op visitatie 16 en 17 mei, ODNHN